

การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยละครเพื่อการศึกษา

Encouraging the 21st Century Learning Behavior by Drama Education

ภัทรศิลป์ สุกันศิลป์

Pattrasil Sugansil

ภาควิชาดนตรีและศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300
Department of Music & Performing Arts, Faculty of Humanities and Social Sciences Chiang Mai Rajabhat University,
Muang, Chiang Mai 50300 Thailand

Corresponding author: E-mail: pattrasil_sug@cmru.ac.th

(Received: September 19, 2019; Accepted: December 18, 2019)

Abstract: The purpose of this research was to develop and verify the efficiency of the drama education process for encouraging the 21st century learning behavior of the students of Chiang Mai Rajabhat University. The procedures were 2 steps as follow; 1) to develop and verify quality of the innovation of drama education, 2) to implement the drama education process. The samples used for the experiment were 21 students of Performance Arts program. In the 1st semester of the 2019 academic year. The research instruments were 1) dramatic arts lesson plans 2) dramatic arts skills test 3) self-assessment form of dramatic arts 4) authentic assessment of the 21st century learning behavior and 5) questionnaire. The statistical analysis employed were percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test dependent and content analysis. The results of this research were: 1) The efficiency of the drama education process had a capacity for developing the 21st century learning behavior. 2) The students' knowledge on drama was significantly higher than before the training. 3) The satisfaction of the students towards the drama education process was higher and at the highest satisfaction level.

Keywords: drama education, dramatic arts process learning, learning behavior

บทคัดย่อ: การวิจัยเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของละครเพื่อการศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ใช้กระบวนการวิจัย คือ 1) สร้างและหาคุณภาพของละครเพื่อการศึกษา 2) ศึกษาผลการใช้กระบวนการละครเพื่อการศึกษา กลุ่มทดลองคือนักศึกษาหลักสูตรศิลปะการแสดง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 21 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร 2) แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องศิลปะการละครก่อนอบรมและหลังอบรม 3) แบบประเมินตนเองต่อกิจกรรมศิลปะการละคร 4) แบบประเมินผลตามสภาพจริงทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละคร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการละครเพื่อการศึกษาสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา 2) ผลการเรียนรู้ด้านศิลปะการละครของนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยหลังอบรมด้วยสูงกว่าก่อนอบรม 3) นักศึกษาพึงพอใจต่อการบวนการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษาในระดับมากและมากที่สุด

คำสำคัญ: ละครเพื่อการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร พฤติกรรมการเรียนรู้

คำนำ

ละคร (Drama) เป็นศิลปะที่สำรวจความเป็นมนุษย์ (Chutintaranond, 2017) มีผลกระทบต่อความรู้สึกและสติปัญญาทั้งผู้สร้างและผู้ชม ละครยังเป็นเป็นพหุศาสตร์ เป็นศิลปะ เป็นสื่อ และเป็นเครื่องมือทางการศึกษา (Bauprakom and Jindawat, 2004) สามารถนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ช่วยเสริมสร้างศักยภาพที่สำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ การศึกษา การแสดงออก และการสื่อสาร ละครถูกนำมาใช้ในการศึกษา เรียกว่า ละครเพื่อการศึกษา (Drama Education หรือ Educational Drama) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าหาแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยคำนึงถึงการพัฒนาพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ซึ่ง Dale (1969) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากการ (ละคร) เป็นวิธีที่ได้ผลดีเยี่ยม ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ แม้เวลาจะผ่านไปถึง 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการของศิลปะการละครมาเป็นเครื่องมือและเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน การใช้ละครสร้างสรรค์ในการพัฒนาผู้เรียนทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างชัดเจน สามารถทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งสามด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (Chamchoy, 2019) ด้วยกระบวนการของละครสร้างสรรค์ที่เน้นการถามกระตุ้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านการฝึกทักษะในการคิด ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning) โดยการลงมือปฏิบัติ การจัดการศึกษาด้วยศิลปะการละครจึงนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ภายใต้สังคมยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของการศึกษาในศตวรรษที่ 21

อุปกรณ์และวิธีการ

การดำเนินการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ ใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) และใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (The One Group, Pre-test Post-test Design) ของ Panpinit (2008) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการพัฒนากระบวนการละครเพื่อการศึกษาในฐานะที่

เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งเป็น ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ของนักศึกษาสาขา ศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้กิจกรรมพื้นฐานและทักษะทางศิลปะการละคร ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2562 พื้นที่วิจัยได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 61 คน กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง หลักสูตรศิลปะการแสดง ชั้นปี ที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 21 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องศิลปะการละคร แบบประเมินตนเองต่อกิจกรรมของนักศึกษา แบบประเมินผลตามสภาพจริงของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละคร และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละครของนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

เป็นขั้นตอนการดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการละครเพื่อการศึกษา การพัฒนากระบวนการศิลปะการละคร เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ข้อมูลบริบทและนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

อาจารย์ประจำสาขาศิลปะการแสดงและฝ่ายบริหาร รวมจำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นขั้นตอนการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษา โดยการนำนวัตกรรมที่ได้จากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการศิลปะการละครเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขา ศิลปะการแสดงมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งเป็นงานวิจัยเมื่อครั้งที่ผู้วิจัยศึกษาระดับปริญญาโท นั่นคือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร จำนวน 6 แผน ประกอบด้วย 1) แผนการเรียนรู้ประสาทสัมผัส 2) แผนการเรียนรู้สมาธิและจินตนาการ 3) แผนการเรียนรู้การใช้เสียงและการตีความ 4) แผนการเรียนรู้การสร้างสรรค์การเคลื่อนไหว 5) แผนการเรียนรู้การเต้นสด 6) แผนการเรียนรู้การสร้างละครสร้างสรรค์ โดยมีขอบเขตของเนื้อหา ได้แก่ ประสาทสัมผัส (Sensory Awareness) สมาธิและจินตนาการ (Concentration & Imagination) เสียง (Voice) การเคลื่อนไหวและละครใบ้ (Movement & Mime) การเต้นสด (Improvisation) บทบาทสมมติ (Role-play) การสร้างเรื่อง (Fictionalization) การสร้างละคร (Dramatization) และ การประเมินผล (Evaluation) ได้แก่

1. แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องศิลปะการละคร เป็นแบบทดสอบระบ่อนอบรมและหลังอบรมตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษา เป็นแบบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ประกอบด้วยเรื่อง 1) ประสาทสัมผัส 2) สมาธิและจินตนาการ 3) การใช้เสียงและการตีความ 4) การสร้างสรรค์การเคลื่อนไหว 5) การดันสด และ 6) การสร้างละครสร้างสรรค์ แล้วนำข้อสอบไปทำแบบทดสอบก่อนอบรม (pretest) และหลังอบรม (posttest) กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าที (t-test) โดยกำหนดผ่านเกณฑ์ที่ร้อยละ 60

2. แบบประเมินตนเองต่อกิจกรรมของนักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาประเมินทักษะ ความเข้าใจ และทัศนคติ ต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษา ซึ่งจะประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหลังจากอบรมในแต่ละแผนกิจกรรมจำนวน 6 ฉบับ ฉบับละ 30 คะแนน รวมทั้งหมด 180 คะแนน ใช้รูปริคส์ในการวัดและประเมินผลแล้วนำไปบันทึกในแบบประเมินผลตามสภาพจริงของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละคร เพื่อหาค่าเฉลี่ยด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย

3. แบบประเมินผลตามสภาพจริงทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และ จิตพิสัย ประกอบด้วย 1) การสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา 2) บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา 3) บันทึกของผู้สอน และ 4) การสัมภาษณ์ นักศึกษาหลังอบรม โดยมีรูปริคส์เกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ส่วน เท่า ๆ กันด้านละ 30

คะแนน รวมทั้งหมด 90 คะแนน แล้วนำไปหาค่าเฉลี่ยในอัตราร้อยละ โดยกำหนดผ่านเกณฑ์ที่ร้อยละ 60

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละครของนักศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมศิลปะการละครที่ใช้ในการเรียนรู้ ด้านระยะเวลาและบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านผู้สอน รวมทั้งหมด 90 คะแนน แล้วนำไปหาค่าเฉลี่ยในอัตราร้อยละ โดยกำหนดผ่านเกณฑ์ที่ร้อยละ 60

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนในการหาประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยกระบวนการละครเพื่อการศึกษา โดยการทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร 6 แผน กับนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง ชั้นปีที่ 1 จำนวน 21 คน เป็นเวลา 6 วัน (6 สัปดาห์) รวม 17 ชั่วโมง ประเมินผลจากแบบทดสอบและการสัมภาษณ์ อีก 1 วัน (4 ชั่วโมง) โดยนำแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องศิลปะการละครกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ข้อ เวลา 30 นาที ก่อนการอบรม ผู้วิจัยในฐานะผู้ให้การอบรมทำการประเมินผลตามสภาพจริงระหว่างและหลังการอบรมด้วยการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา และบันทึกของผู้สอน ให้นักศึกษาประเมินตนเองในการเรียนรู้กิจกรรมตามความเป็นจริงหลังการอบรมในแต่ละแผนกิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการอบรมทุกแผนกิจกรรม ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องศิลปะการละครกับ

นักศึกษาอีกครั้ง และให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานด้วยสถิติ t-test Dependent ซึ่งกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกำหนดผ่านเกณฑ์ที่ร้อยละ 60

ขั้นตอนที่ 4 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ที่ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการละครเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา กระบวนการละครเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา 2) ผลการเรียนรู้ด้านศิลปะการละครของนักศึกษา ก่อนอบรมและหลังอบรมด้วยแผนกิจกรรมศิลปะการละครแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมด้วยแผนกิจกรรมสูงกว่าก่อนการอบรม 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลของกระบวนการละครเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาของนักศึกษาสาขาศิลปะการละคร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินตนเองต่อกิจกรรมของนักศึกษาและแบบประเมินผลตามสภาพจริงของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละคร แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน ด้านพุทธิพิสัยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 59.78 - 74.89 ด้านจิตพิสัยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 55.56 - 82.00 และด้านทักษะพิสัยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 75.66 - 82.67 เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง ระหว่างสัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 6 คะแนนเฉลี่ยของการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดงเพิ่มขึ้น 63.63% 66.81% 69.41% 75.26% 76.24% และ 79.85% ตามลำดับ นักศึกษาสาขาศิลปะการแสดงมีการพัฒนาการโดยรวมที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับทุกสัปดาห์ แม้จะไม่ใช่การเพิ่มในอัตราเดียวกันแต่ก็นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกัน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านศิลปะการละครของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างก่อนอบรมกับหลังอบรมตามแผนกิจกรรมศิลปะการละคร

การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละครของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดงจากการทำแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องศิลปะการละคร จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า คะแนนก่อนอบรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 16.67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.56 ของคะแนนทั้งหมด เกณฑ์ความรู้ด้านศิลปะการละครอยู่ในระดับพอใช้ และคะแนนหลังอบรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของคะแนนทั้งหมด เกณฑ์ความรู้ด้านศิลปะการละครอยู่ในระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการอบรม พบว่า คะแนนสอบหลังการอบรมของนักศึกษาสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นักศึกษาศาสาศิลปะการแสดงมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษา หลังจากอบรมด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร ด้านระยะเวลา บรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านผู้สอน นักศึกษาพึงพอใจใน

ระดับมากที่สุดเท่ากัน ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมศิลปะการละครที่ใช้ในการเรียนรู้ นักศึกษาพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ

อภิปรายผล

ข้อค้นพบเกี่ยวกับการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของละครเพื่อการศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร จำนวน 6 แผน ที่ได้นำมาปรับปรุงและพัฒนา เพื่อนำกระบวนการละครเพื่อการศึกษา มาใช้เป็นเครื่องมือ ในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศาสาศิลปะการแสดง โดยแต่ละแผนกิจกรรมการเรียนรู้มีองค์ประกอบหลัก คือ หลักการวัตถุประสงค์ สารความรู้ที่สอดแทรกเนื้อหาของทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมและทักษะทางศิลปะการละคร การวัดและประเมินผล พบว่ากระบวนการละครเพื่อศึกษามีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งเป็นด้านพุทธิพิสัยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 59.78 - 74.89 ด้านจิตพิสัยเพิ่มขึ้นใน อัตราร้อยละ 55.56 - 82.00 และด้านทักษะพิสัยเพิ่มขึ้นในอัตรา ร้อยละ 75.66 - 82.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละครได้พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบ

ตามหลักการ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 แนวคิดของการศึกษาแห่งชาติกับการปฏิรูปการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด แนวคิดและหลักการของการประเมินผลตามสภาพจริง ทฤษฎีการละคร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยละครเพื่อการศึกษา และนำผลจากการวิเคราะห์มาปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยศิลปะการละคร โดยเน้นทักษะความรู้ ความเข้าใจ และทักษะปฏิบัติในการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมพฤติกรรมในศตวรรษที่ 21 ของบุคคลในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เพื่อให้ให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Straksiene and Baziukatte (2009) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Integration of ICT, Drama, and Language for Development of Children's Communicative Competence: Case Study in a Primary School การประยุกต์ใช้ ICT (การพิมพ์ข้อความ การจัดการบันทึกเสียง และการจัดการโปรแกรมคอมพิวเตอร์) ละคร (การเคลื่อนไหว การเลียนแบบ และอารมณ์) และภาษา (การพูดและการเขียน) เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน ผลจากการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้ ICT ละคร และภาษา สามารถนำบูรณาการในการเรียนการสอนร่วมกันได้ และสามารถเพิ่มการสื่อสารให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานวิจัยของ Nordström *et al.* (2011) ศึกษาเรื่อง Drama as a

Pedagogical Tool for Practicing Death Notification-Experiences from Swedish Medical Students ได้ใช้ละครเป็นเครื่องมือในการสอนประสบการณ์การเตือนการเสียชีวิตให้แก่ญาติผู้ป่วยของนักศึกษาแพทย์ ด้วยการสร้างสถานการณ์เหมือนจริงจากครุฝึกและทำการบันทึกวิดีโอเพื่อนำมาอภิปรายและแก้ไขพฤติกรรมที่พร้อมจะรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว

2. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนด้วยกระบวนการศิลปะการละครของนักศึกษาสาขาศิลปะการแสดง ก่อนการอบรมและหลังการอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ผ่านการอบรมด้วยกระบวนการศิลปะการละครมีความรู้เรื่องศิลปะการละคร สูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบ เท่ากับ 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของคะแนนทั้งหมด สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องมาจากการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละคร นักศึกษาได้เป็นผู้สร้างความรู้และความเข้าใจด้วยตัวเองด้วยการปฏิบัติจริง ได้มีกิจกรรมกลุ่มซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเรียนรู้กับเพื่อนๆ ทำให้สร้างความรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำหรับการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศิลปะการละครแตกต่างจากการเรียนแบบเดิมที่ใช้การเรียนรู้โดยการท่องจำ ทำให้นักศึกษาสามารถจดจำสิ่งที่เรียนมาได้รวดเร็วและนาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Dale (1969) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์นาฏการ (ละคร) เป็นวิธีที่สามารถทำให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ แม้

เวลาจะผ่านไปถึง 2 สัปดาห์ จากแนวคิดดังกล่าว สะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของศิลปะการละครที่มี ประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ด้านทักษะต่าง ๆ

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขา ศิลปะการแสดงที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ด้วยละคร เพื่อการศึกษา ภาพรวมพบว่า นักศึกษามีความพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.30 ของ คะแนนทั้งหมด และเมื่อแยกเป็นรายข้อที่มีคะแนน เฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านระยะเวลาและบรรยากาศใน การเรียนรู้ และด้านผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 96.00 รองลงมาคือด้านประโยชน์จากการเรียนรู้ คิดเป็น ร้อยละ 90.67 และด้านกิจกรรมศิลปะการละครที่ใช้ ในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งทุกด้านสูง กว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ จากการวิจัย พบว่านักศึกษาสาขาศิลปะการแสดงชอบการเรียนรู้ ด้วยศิลปะการละคร ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการของ ศิลปะการละครมุ่งเน้นให้ทุกคนได้มีโอกาสในการมี ส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถของ ผู้เรียน มุ่งให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถใน หลายด้าน ทั้งความคิด กระบวนการกลุ่ม การ แสดงออก การเรียนรู้ด้วยตนเอง ภาวะผู้นำ ทักษะ ทางการแสดง รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่ง ล้วนแต่เป็นทักษะของศตวรรษที่ 21 จึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนที่ สามารถทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนรู้ตลอดเวลา โดยผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำ รวมทั้งระยะเวลายืดหยุ่นตามความเหมาะสมทำให้นักศึกษาไม่เครียดกับเวลาในการเรียน ซึ่งสอดคล้อง

กับ Chamchoy (2019) ที่พบว่าละครสร้างสรรค์ทำ ให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ อย่างชัดเจน เพราะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านการฝึกทักษะการคิด ด้วยกระบวนการ ละครสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ การระดมสมองในกระบวนการกลุ่ม และได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์ (Experiential Learning)

สรุป

การศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการ ออกแบบการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยละคร เพื่อการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงลักษณะ ความเหมือนและความแตกต่างของผู้เรียน ความเหมาะสมของกิจกรรมต่อวัยของผู้เรียน การปรับ กิจกรรมให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ ความเป็นปัจเจก ชน และภูมิปัญญาวัฒนธรรม ตลอดจนบริบทของ ชุมชนหรือสังคม ดังนั้นเพื่อให้การบูรณาการ การเรียนการสอนและการเรียนรู้บรรลุตามเป้าประสงค์ ความรู้ดังกล่าวจะต้องถูกแบ่งปันหรือเป็นแนวทางแก่ ผู้นำไปใช้ ซึ่งแนวทางเหล่านี้เปรียบเสมือนเข็มทิศที่ ช่วยนำทางแก่ผู้นำไปใช้ในการเลือกกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งเข็มทิศ ก็คือ “ละคร” อันเป็นสื่อกลางและเป็นกลยุทธ์สำคัญ ในการนำไปใช้บูรณาการการเรียน ดังนั้นผู้นำไปใช้ ต้องคำนึงถึงกฎพื้นฐานที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการ เรียนรู้ด้วยละคร เนื่องจากละครถูกใช้เพื่อค้นหาการ กระทำ ทศนคติ คุณค่า และความสัมพันธ์ของมนุษย์

ผ่านเรื่องแต่งที่แบ่งปันกันและนั่นคือข้อตกลงของการสร้างทำ รวมไปถึงการจัดบรรยายภาคการเรียนรู้ที่เหมาะสมและปลอดภัย ครูหรือผู้อำนวยภารกิจกรรมต้องมีความรู้ความสามารถทางการละคร การพัฒนามนุษย์ด้วยการใช้กระบวนการของละครจึงจะสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- Bauprakorn, D. and S. Jindawat. 2004. The use of drama for community development of makhampom theatre group: A case study of area work with four different contexts, Bangkok Province. Communication for Communities Fund Research Report: 37-40. (in Thai)
- Chamchoy, P. 2019. A landscape of drama in educational contexts: Paradigms, concepts and approaches of scholars and practitioners who utilized drama as a pedagogical tool. STOU Education Journal 12(2): 85-102. (in Thai)
- Chutintaranond, T. 2017. Educational theatre in Western and Thai Societies. University of the Thai Chamber of Commerce Journal, Humanmities and Social Sciences 37(4): 195-207. (in Thai)
- Dale, E. 1969. Audio Visual Methods in Teaching (3rd ed.) New York: Holt Rinehart and Winston. 107.
- Nordström, A., A. Fjellman-W and T. Grysell. 2011. Drama as a pedagogical tool for practicing death notification-experiences from Swedish medical students. BMC Medical Education. 11.74: 2-7.
- Panpinit, S. 2008. Social science research techniques (5th ed.). Bangkok Province: 54. (in Thai)
- Straksiene, G. and D. Baziukatte. 2009. Integration of ICT, drama, language for development of children's communicative competence: Case study in a primary school. Informatics in Education. 8(2): 281-294.